

P7_TA(2009)0120

Azerbaidžanas: saviraiškos laisvė

2009 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Azerbaidžano: saviraiškos laisvė

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Azerbaidžano, ypač į 2005 m. birželio 9 d.¹ ir 2005 m. spalio 27 d.² rezoliucijas,
 - atsižvelgdamas į savo 2007 m. lapkričio 15 d. rezoliuciją dėl Europos kaimynystės politikos stiprinimo³,
 - atsižvelgdamas į savo 2008 m. sausio 17 d. rezoliuciją dėl veiksmingesnės Pietų Kaukazui skirtos ES politikos: nuo pažadų prie darbų⁴,
 - atsižvelgdamas į ES 2009 m. sausio 22 d. pareiškimą dėl žiniasklaidos laisvės Azerbaidžane ir į ES pirmininkaujančios valstybės narės 2009 m. lapkričio 12 d. pareiškimą,
 - atsižvelgdamas į Europos Tarybos generalinio sekretoriaus 2009 m. lapkričio 12 d. pareiškimą dėl saviraiškos laisvės Azerbaidžane,
 - atsižvelgdamas į ESBO atstovo žiniasklaidos laisvės klausimais pareiškimus dėl prastėjančios žiniasklaidos padėties Azerbaidžane, įskaitant jo 2007 m. gegužės 22 d., 2008 m. balandžio 11 d., 2008 m. liepos 17 d., 2008 m. gruodžio 30 d., 2009 m. balandžio 21 d., 2009 m. rugsėjo 10 d., 2009 m. spalio 14 d. ir 2009 m. lapkričio 11 d. pareiškimus,
 - atsižvelgdamas į ES pareiškimą 2009 m. liepos 9 d. ESBO nuolatinėje taryboje, kad ji visapusiškai remia ESBO atstovo žiniasklaidos laisvės klausimais veiklą, susijusią su Azerbaidžanu, ir į ES pirmininkaujančios valstybės narės 2009 m. lapkričio 12 d. pareiškimą dėl jaunųjų aktyvistų ir tinklaraščių autorių Emino Milli ir Adnano Hajizade nuteisimo,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 122 straipsnio 5 dalį,
- A. kadangi Azerbaidžanas aktyviai dalyvauja vykdamas Europos kaimynystės politiką (EKP) ir Rytų partnerystės iniciatyvą bei yra įsipareigojęs laikytis demokratijos, žmogaus teisių ir įstatymo viršenybės principų – pagrindinių šių dviejų iniciatyvų vertybių,
- B. kadangi 2009 m. rugsėjo mėn. Taryba nusprendė stiprinti ES ir trijų Pietų Kaukazo šalių ryšius ir pakvietė Komisiją parengti direktyvų dėl derybų dėl naujų susitarimų, kurie pakeistų dabartinius greitai baigiančius galioti partnerystės ir bendradarbiavimo

¹ OL C 124 E, 2006 5 25, p. 569.

² OL C 272 E, 2006 11 9, p. 567.

³ OL C 282 E, 2008 11 6, p. 443.

⁴ OL C 41 E, 2009 2 19, p. 53.

susitarimus, projektus,

- C. kadangi Prezidentas Ilhamas Aliyevs 2007 m. gruodžio 28 d. pasirašydamas dekretą išlaisvino 119 kalinių, įskaitant penkis žurnalistus,
- D. kadangi esama dokumentų, iš kurių matyti, kad neseniai buvo nuteisti ir bauginami Azerbaidžano žiniasklaidos atstovai ir prie jų buvo priekabiuojama, taip pat padėtis apibūdinama ir neseniai Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos Kultūros, mokslo ir švietimo komitetui pateiktame Pagrindiniame pranešime dėl žiniasklaidos laisvės ir organizacijų „Amnesty International“ bei „Žurnalistai be sienų“ (pranc. *Reporters sans Frontieres*) pranešimuose,
- E. kadangi, nepaisant to, kad buvo priimtas EKP veiksmų planas, per pastaruosius metus žiniasklaidos padėtis pablogėjo, buvo laikinai sustabdyta nepriklausomų televizijos ir radijo transliuotojų veikla, iškeldinti iš savo biurų pagrindinių opozicijos laikraščių darbuotojai, žiniasklaidos atstovams iškelta daugybė bylų, rengiami fiziniai išpuoliai prieš žurnalistus, kurie visiems žurnalistams sukėlė baimės jausmą ir pačius privertė imtis cenzūros, kadangi 2008 m. gruodžio mėn. radijo stotims *BBC*, *Radio Free Europe / Radio Liberty* ir kitoms užsienio radijo stotims buvo uždrausta transliuoti FM radijo dažniais,
- F. kadangi tinklaraščių autoriai Emin Milli ir Adnan Hajizade buvo suimti 2009 m. liepos 8 d. po to, kai juos sostinės Baku restorane užpuolė du vyrai, kai, pasak organizacijos „Amnesty International“ kalbintų liudininkų, tinklaraščių autoriai buvo užpulti bevakarieniaujantys kartu su kitais aktyvistais,
- G. kadangi du tinklaraščių autoriai skleidė informaciją apie politinę padėtį Azerbaidžane ir kritikavo šalies vyriausybę naudodamiesi interneto priemonėmis, įskaitant interneto svetaines *YouTube*, *Facebook* ir *Twitter*; kadangi 2009 m. lapkričio 11 d. Baku Sabailo rajono teismas Eminą Milli nuteisė dvejiems su puse metų, o Adnaną Hajizade – dvejiems metams kalėjimo už chuliganizmą ir nedidelius kūno sužalojimus,
- H. kadangi atrodo, kad kaltinimai šiems dviem aktyvistams buvo politiškai motyvuoti,
 1. smerkia tai, kad 2009 m. lapkričio 11 d. remiantis itin neįtikėtinais kaltinimais ir po nesąžiningo teismo proceso sunkioms kalėjimo sąlygoms buvo nuteisti tinklaraščių autoriai Emin Milli ir Adnan Hajizade; ragina nedelsiant paleisti Eminą Milli and Adnaną Hajizade ir pradėti naują, visiškai viešą ir sąžiningą teismo procesą remiantis nešališku policijos tyrimu ir laikantis visų susijusių tarptautinių normų;
 2. susirūpinęs dėl pablogėjusios žiniasklaidos laisvės padėties Azerbaidžane, smerkia opozicijos žurnalistų suėmimus, teisminį persekiojimą ir nuteisimą dėl įvairių baudžiamųjų kaltinimų, kaip parodė Eynullos Fatullayevo atvejis, ir ragina Azerbaidžano valdžios institucijas nedelsiant paleisti įkalintus žurnalistus;
 3. primena Prezidento Ilhamo Aliyevs 2005 m. kovo mėn. pareiškimą, kuriame jis teigė, jog kiekvieno žurnalistu teisės turi būti ginamos ir užtikrinamos valstybės;
 4. ragina Azerbaidžano valdžios institucijas spręsti policijos atliekamų smurto prieš žurnalistus ir priekabiavimo prie jų tyrimų trūkumo problemą ir tai, kad iki šiol nebuvo nubausta už daugelį nusikaltimų; pabrėžia, kad skubiai turi būti padidintas žiniasklaidos darbuotojų saugumas; pritaria siūlomiems baudžiamosios teisės nuostatų dėl šmeižto

pakeitimams, nes dabartinėmis nuostatomis sudaromos kliūtys naudotis teise į saviraiškos ir informacijos laisvę ir gali būti sudarytos sąlygos patiems žurnalistams imtis cenzūros, ir ragina greitai šiuos pakeitimus patvirtinti;

5. primygtinai ragina Azerbaidžano valdžios institucijas ypatingą dėmesį skirti pilietinės visuomenės aktyvistų, ypač veikiančių nevyriausybinėse jaunimo organizacijose, taip pat žurnalistų ir žiniasklaidos aktyvistų saugumui ir laisvei; imtis skubių priemonių ir leisti asmenims vykdyti taikią, demokratinę veiklą; leisti, kad tokia veikla būtų organizuojama laisvai ir nesikišant valdžiai; ir ginti žurnalistus po neseniai įvykusios smurto prieš žiniasklaidos atstovus bangos;
6. smerkia Azerbaidžane įvykusius neigiamus įvykius, susijusius su žiniasklaida ir pavieniais žurnalistais, kurie išvardyti neseniai Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos Kultūros, mokslo ir švietimo komitetui parengtame Pagrindiniame pranešime dėl žiniasklaidos laisvės; atkreipia dėmesį į naujai parengtą ESBO atstovo žiniasklaidos laisvės klausimais ESBO Tarybai skirtą nuolatinę ataskaitą, taip pat į didelį tarptautinių nevyriausybinių organizacijų, pvz., Žurnalistų apsaugos komiteto, organizacijų „Žurnalistai be sienų“, „International PEN“ ir „Human Rights Watch“ išreikštą susirūpinimą;
7. primygtinai ragina Azerbaidžano valdžios institucijas pratęsti keleto tarptautinių transliuotojų, būtent *BBC World Service*, *Voice of America* ir *Radio Free Europe / Radio Liberty*, FM radijo licencijas; nurodo, kad šioms stotims baigus transliuoti FM dažniais nebelieka svarbių, objektyvių ir vertingų nepriklausomų šaltinių, teikiančių kokybišką informaciją visuomenei, ir apribojamas žiniasklaidos pliuralizmas Azerbaidžane;
8. ragina Azerbaidžano valdžios institucijas pademonstruoti pakankamą pažangą laikantis sutartinių santykių tobulinimo sąlygų, kaip numatyta Europos Tarybos 2009 m. kovo 19–20 d. deklaracijoje dėl Rytų partnerystės, visų pirma demokratijos, įstatymo viršenybės ir žmogaus teisių srityse;
9. palankiai vertina Azerbaidžano valdžios institucijų pastangas, įskaitant du 2009 m. įvykusius Azerbaidžano valstybinės Europos integracijos komisijos posėdžius, tobulinti dabartinę žmogaus teisių apsaugos sistemą ir padidinti demokratinių institucijų pajėgumus šalyje bei ragina ES ir Azerbaidžaną paspartinti savo dialogą žmogaus teisių klausimais;
10. palankiai vertina Azerbaidžano valdžios institucijų dalyvavimą peržiūrint Azerbaidžano padėtį 6-ajame JT Visuotinės periodinės peržiūros darbo grupės 2009 m. vasario 6 d. susitikime ir ragina Azerbaidžano vyriausybę visapusiškai įgyvendinti šios darbo grupės rekomendacijas, taip pat ratifikuoti Tarptautinio Teisingumo Teismo Romos statutą, dekriminalizuoti šmeižtą bei panaikinti nereikalingą spaudimą žurnalistams; užtikrinti, kad būtų visapusiškai gerbiamos saviraiškos ir žiniasklaidos laisvės; užtikrinti žiniasklaidai galimybes transliuoti; tirti ir traukti baudžiamojon atsakomybėn tuos, kurie vykdo nusikaltimus ir priekabiauja prie žurnalistų bei žmogaus teisių gynėjų; veiksmingai įgyvendinti teisę rinktis į taikius susirinkimus ir teisę laisvai burtis į asociacijas; gerinti kalėjimų sąlygas; ir ginti pažeidžiamų grupių, įskaitant mažumas, migrantus, prieglobsčio prašytojus ir šalies viduje perkeltus asmenis, teises;
11. tikisi, kad bus įgyvendintas Azerbaidžano vyriausybės projektas „Parama teisingumo reformoms Azerbaidžane“, kuriuo siekiama padidinti teisminės valdžios

nepriklausomumą, visų pirma kiek tai susiję su Teisingumo akademijos steigimu ir veikimu bei regioniniais teisingumo departamentais, ir tikisi, kad kalėjimų sistemos reformos bus įvykdytos pagal tarptautines normas;

12. ragina Azerbaidžano valdžios institucijas užtikrinti, kad 2009 m. gruodžio 23 d. įvyksiantys vietos rinkimai būtų laisvi, sąžiningi ir vyktų pagal tarptautines normas, bei pripažįsta rinkimų proceso svarbą valstybės kūrimui nuolat vykdant demokratines reformas vietos lygiu, stiprinant pilietinę visuomenę ir visą politinę sistemą;
13. džiaugiasi, kad buvo įsteigti nauji ES ir Azerbaidžano bendradarbiavimo komiteto pakomitečiai, kurie stiprins institucinį pagrindą diskusijoms teisingumo, laisvės, saugumo, pagarbos žmogaus teisėms ir demokratijai srityse, taip pat užimtumo, socialinių reikalų, visuomenės sveikatos, švietimo, jaunimo, kultūros, informacinės visuomenės, audiovizualinės politikos, mokslo ir technologijos srityse;
14. ragina Azerbaidžaną vėl siekti visapusiškai įgyvendinti EKP veiksmų planą ir ragina Komisiją toliau padėti Azerbaidžianui siekiant šio tikslo;
15. ragina Azerbaidžano Respublikos prezidentą prižiūrėti teisėsaugos ir valstybės saugumo institucijų darbą savo valstybėje, ypač susijusį su žiniasklaida ir kitais žmogaus teisių klausimais, nes jos savo veikla ir darbo stiliumi sąmoningai tolina Azerbaidžaną nuo ES;
16. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei Azerbaidžano prezidentui ir parlamentui.